

6/3

Hr Sköld på reträtt

Statsrådet Sköld har i ett tredje inlägg återkommit till sitt tal av den 23 mars 1941, i vilket han enligt tillgängliga referat yttrat att vårt läge "hindrar oss svenskar från att ha intresse av någotdera av de krigsförande ländernas seger i det pågående kriget". Än en gång försäkrar hr Sköld att han icke yttrat dessa ord, samtidigt som han i en bisats erkänner sitt ansvar för referatet. Hur förhåller sig saken? Helt enkelt så att de citerade orden återfinns i det ytterst utförliga referat som hr Sköld dagen före talet tillställde Tidningarnas Telegrambyrå och som där finns tillgängligt. Hr Sköld har alltså författat den sats som betygar hans likgiltighet för utgången av kriget mellan nazismen och England. Det är under dessa förhållanden totalt likgiltigt om hr Sköld använt samma formulering i sitt tal. Ty det väsentliga är att det var de om komplett "andlig" neutralitet vittnande orden som hr Sköld ville ha spridda i Sverige och till utlandet. Att hr Sköld har panna att söka komma från saken genom att (i onsdagens inlägg) utan

närmare förklaring tala om ett felaktigt referat är nästan otroligt. Lika otroligt är att hr Sköld i gårdagens inlägg påstår att han inte förut korrigerat referatet därför att "jag inte personligen fäster så stort avseende vid vad tidningen säger om mig". Är inte anledningen till hr Skölds tystnad vida enklare; han kunde inte gärna korrigera ett referat som han själv gjort och givit officiell spridning. Det konststycket borde han inte heller ha försökt vid detta tillfälle; han borde — om anständighetsmotiv ej hindrat honom — ha insett risken av ett avslöjande.

Hr Sköld söker också komma ifrån sin blamage (för att använda ett alltför mildt ord) genom att erinra om att en tysk tidning var missnöjd med vissa punkter i talet; enligt denna tidning borde hr Sköld nämligen inte ha stått neutral, utan direkt ha förkunnat sin anslutning till nazismens syften. Det tyder på, låt oss säga, en märklig förhärdelse (eller anspråkslöshet?) att betrakta sitt tal som antinazistiskt därför att det icke var nazistiskt. Det försöket att finna ett alibi borde hr Sköld ha besparat sig — och oss.

I övrigt upprepar hr Sköld blott i vagare form vad han redan sagt. "Var och en som haft någon beröring med strategiskt tänkande" förstår, säger han, att kriget kommer att förläggas till Medelhavet, inte till Norden. Påståendet visar, med tanke på att en rad framstående skribenter är av motsatt åsikt, en förhåvelse som i och för sig inger oro. Men vi får komma ihåg att hr Sköld den 10 april 1939 förklarade att blixtanfall var osannolika och att ett överraskande anfall "över havet, kombinerat med landsättning av trupper" inte var att befara. De orden föll precis ett år före överfallet på Danmark och Norge. Hr Sköld hade redan då "beröring med strategiskt tänkande".

Huvudfrågan — kan icke ett angrepp på Sverige eller andra europeiska stater förhindras och därmed freden tryggas genom en garanti från USA — berör hr Sköld inte med ett ord. Han slutar med att uttala sin belåtenhet över sina inlägg — det sätter kronan på verket.

6/3

DEMOKRATI

Professor C. A. Hessler har utgivit den installationsföreläsning med vilken han i november förra året tillträdde den Skytteanska professuren vid Uppsala universitet (*Demokrati i västeuropeisk mening och i rysk, Norstedts, 1:50 kr.*). Den innehåller en analys av begreppet demokrati sådant det sedan gammalt har brukats och av de förvrängningar genom vilka kommunismen — liksom nazismen och fascismen — trots sig kunna utnyttja ordet som beteckning för minoritetsvälde och diktatur. Som alltid i professor Hesslers skrifter fångas man av stilens koncentration och klarhet.

H. T.—n